

STORTINGET

Representantforslag 171 S

(2022–2023)

fra stortingsrepresentantene Lars Haltbrekken, Birgit Oline Kjerstad, Kari Elisabeth Kaski og Torgeir Knag Fylkesnes

Dokument 8:171 S (2022–2023)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lars Haltbrekken, Birgit Oline Kjerstad, Kari Elisabeth Kaski og Torgeir Knag Fylkesnes om offentlig eierskap til vindkraft

Til Stortinget

Bakgrunn

Om lag 90 prosent av den norske vannkraftproduksjonen er offentlig eid. Dette har skjedd fordi det er et krav at minimum to tredjedeler av vannkraften skal eies av enten staten, fylkeskommunene eller kommunene. En rekke norske kommuner og fylkeskommuner får hvert år en betydelig sum penger fra kraftselskapene som brukes til offentlig velferd. Dette gjør at vannkraften kommer fellesskapet til gode både direkte gjennom overskudd og indirekte gjennom skatt.

For vindkraften som bygges ut på land og til havs, er det ikke et tilsvarende lovverk, selv om man benytter seg av en allmenn ressurs som består av områder, vind og i stor grad natur. I dag ser man at stadig flere av vindkraftverkene kjøpes opp av utenlandske interesser. Store formuer er blitt til ved å sikre seg rettighetene til et område og en konsesjon for så å selge det videre lenge før anlegget er satt i drift. Med en slik kapitalisering på rettighetene i flere runder blåses verdiene opp, og det er fare for at fellesskapet må ta regningen til slutt. Om lag 60 prosent av landets vindkraftanlegg er eid fra utlandet, og 42 prosent av disse kan knyttes til skatteparadisier.

De senere år har flere europeiske land, inkludert Norge, vedtatt tiltak for økt åpenhet om eierskap. Lov

om register over reelle rettighetshavere pålegger alle selskap i Norge å offentliggjøre bakenforliggende eiere som har 25 prosent eller høyere eierandel. Registeret er ennå ikke på plass, og Sosialistisk Venstreparti jobber for å få fortløp i dette og for å få senket terskelen for å registrere eiere til 5 prosent samt sikre at registeret blir offentlig tilgjengelig.

Når eksisterende konsesjoner løper ut, er det viktig å ha på plass virkemidler som sikrer offentlig eierskap hvis konsesjonen skal forlenges. Dette er en forsikring for å sikre at naturressursene kommer folket til gode.

Flere aspekter ved vindkraftsektoren gir behov for ytterligere åpenhet, blant annet fordi kraftselskap er pålagt å tilbakeføre anleggene til naturlig tilstand etter endt konsesjonsperiode. Dersom selskapene ikke har kapital til å gjennomføre tilbakeføringen, trengs informasjon om eiere og andre som kan stilles ansvarlige. Åpenhetskravene bør derfor gjelde i forbindelse med konsesjonstildeling og ved endringer i konsesjonen eller eier-/finansieringsskifte. Konsesjonsoverdragelse til nye eiere bør heller ikke godkjennes uten fremleggelse av nevnte informasjon under.

Norske vindkraftselskap bør pålegges å oppgi/beskrive:

- reelle rettighetshavere som har 5 prosent eller høyere eierandel
- eierkjeden som knytter selskapet til bakenforliggende eiere (reelle rettighetshavere)
- fullstendig konsernstruktur bakover i eierkjeden
- detaljerte opplysninger om finansiering (lån, obligasjoner og lignende). Dette inkluderer långiver, størrelse på lån (lånebeløp, renter, løpetid) og eventuelle interessefellesskap i konsernet med långiver og investorer dersom lån kommer fra fond eller lignende

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

forslag:

1. Stortinget ber regjeringen fremme forslag til endringer i konsesjonslovgivningen for vindkraft, slik at det blir de samme krav til offentlig eierskap for vindkraft som for vannkraft.
2. Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake til Stortinget med forslag om en ordning for å sikre

offentlig eierskap til vindkraftverk når eksisterende konsesjoner utløper og eventuelt skal fornyes.

3. Stortinget ber regjeringen pålegge norske vindkraftselskap å oppgi detaljer om eierforhold som konsesjonsvilkår og i forbindelse med eier-/finansieringskifte. Disse detaljene må inkludere reelle rettighetshavere (med terskel på 5 prosent eierandel), eierkjeden som knytter selskapet til reelle rettighetshavere, fullstendig konsernstruktur bakover i eierkjeden og detaljerte opplysninger om finansiering.

22. mars 2023

Lars Haltbrekken

Kari Elisabeth Kaski

Birgit Oline Kjerstad

Torgeir Knag Fylkesnes